

Monumentnummer*: 506495

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 26 februari 1997
Kadaster deel/nr 82696/121

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Oost-Grafdijk Alkmaar Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Oost-Grafdijk

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Graft-De Rijp G 547

Omschrijving**

Inleiding

Doopsgezinde VERMANING, uit de jaren zeventig van de 19de eeuw in sobere eclectische bouwtrant met gepleisterde voorgevel. De architect of bouwmeester is niet bekend.

Op het terrein stond een stuk van de weg gelegen, eerder een vermaning, waarvan de huidige een vervanging vormt. Het gebouw ligt met de voorgevel (ZW) aan de Oost-Grafdijk, in de lintbebouwing van het dorp. De vermaning wordt door een ijzeren SPIJLENHEK van de weg gescheiden.

Omschrijving

De bakstenen zaalkerk (in kruisverband gemetseld) heeft een witgepleisterde voorgevel en is gedekt door een zadeldak met zwarte Hollandse pannen.

Aan de achterzijde is een consistorie onder een lessenaarsdak lager aangebouwd. Het gebouw bezit een bakstenen sokkel die bij de zijgevels en bij de achtergevel is gecementeerd. In de witgepleisterde voorgevel is, door schijnvoegen in het pleisterwerk, een natuurstenen front gesuggereerd. In de as van de gevel bevindt zich de toegang tot de vermaning. Deze dubbele houten paneel deur

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

staat op de sokkel met een hardstenen stoep van enkele treden ervoor. Samen met een paneel waarop de spreuk is geschilderd: 'Nadert God en Hij zal tot u naderen. Jak.4:8', en met een halfroond bovenlicht, is de toegang omgeven door een brede rondlopende profiellijst. De daklijst steekt iets over en wordt gesteund door een aantal consoles.

De zijgevels (NW en ZO) zijn identiek. Ze bevatten beide een drietal hooggeplaatste rondboogvensters met houten witgeschilderde kozijnen en groene roeden. De natuursteenimitatie van de voorgevel is even om de hoek doorgezet. De goten steunen hier op kleine houten consoles.

De achtergevel (NO) bestaat uit de rechte beëindiging van de kerkruimte, waartegenaan een smallere uitbouw onder een lessenaardak is gezet. In de uitbouw bevinden zich in het midden van het noordoostelijke gevelvlak naast elkaar twee zesruits schuifvensters. De opgaande zijden van het dakvlak hebben een gesneden daklijst. Boven de uitbouw bevindt zich tegen de muur van de kerkruimte een gemetselde schoorsteen, die de daklijst doorbreekt.

Voor de vermaning bevindt zich een kleine plaats, met bruine en gele klinkers bestraat, welke van de weg wordt gescheiden door een gietijzeren spijlenhek.

Het interieur is toegankelijk via een portaal aan de voorzijde, bestaande uit een gang, geflankeerd door een berghok en een trapruimte die de bovenliggende zangertribune ontsluit. De zaal zelf, met brede blanke vloerdelen, heeft langs drie wanden banken en losse stoelen midden in de ruimte.

Het eenvoudige zeshoekige spreekgestoelte met klankbord staat tegen de achterwand (NO) op een zware voet. Ter weerszijden daarvan bevindt zich een deur die links naar de consistorie voert en rechts een diepe kast achter zich herbergt. De wanden van de vermaning zijn witgepleisterd (recentelijk zijn de lijsten langs de vensters en aan de voet van de kap grijs geschilderd). Een in hoogte verspringende lambrisering loopt langs de wanden rond. De zangertribune krijgt licht via het venster boven de ingang in de voorgevel en wordt naar de binnen-ruimte toe gesloten door een balustrade. Het merendeel van het houtwerk is recentelijk gehout. (In de jaren tachtig waren de kleuren wit met blauw voor de deuren en lichtbruin voor het plafond). Een flauw gebogen plafond van hout (recentelijk afgedekt met triplex) met trekstangen, overspant het geheel. De lage consistorie met in de muur grenzend aan de kerkruimte een schouw met Delfts-blauwe tegels, bezit een eigen toegangsdeur van buitenaf (O).

Tot de inventaris van de vermaning behoren onder meer een zestal koperen petroleumlampen en een reeks stoven.

Waardering

De doopsgezinde kerk (vermaning), met bijbehorend hekwerk, is van algemeen belang wegens architectuurhistorische waarde:

- vanwege de gaaf gebleven hoofdvorm en detaillering en het behouden oorspronkelijke interieur;
- als zeldzaam geworden authentiek voorbeeld van vermaningen uit de tweede helft van de 19de eeuw;
- vanwege de karakteristieke eenvoud in materiaal, constructie en meubilering.

Van cultuur-historische waarde is de inventaris die onder meer vijf petroleumlampen, alle uit de vorige eeuw, bevat.

De doopsgezinde kerk is van cultuurhistorische waarde als element uit de geschiedenis van doperse gemeenschappen in Nederland.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke
Religieuze gebouwen

Subcategorie

Erscheiding(D)
Kerk en kerkonderdeel

Functie

Hek
Kerk